

**Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja**

PROGRAMOVÁ PONUKA NA JÚN 2019

VAŠE VELIČENSTVO SISI. ŠATY A KOSTÝMY CISÁROVNEJ SISI

18. 5. - 16. 6. 2019

Výstava je venovaná jedinečným róbam a šatám rakúskej cisárovnej a uhorskej kráľovnej Alžbety Bavorskej, nazývaná Sisi (24. 12. 1837 - 10. 9. 1898). Ide o unikátnu výstavu zo súkromnej zbierky Móniky Czédly z Gödöllő, ktorá sa venuje profesionálne krajčírstvu a vyhotovila verné repliky 14 šiat Sisi. Návštevníci môžu vidieť repliku diamantových korunovačných s takmer päť metrovou vlečkou, repliky jazdeckých šiat, maďarského ornátu, dvorného ornátu s červenou zamatovou vlečkou, bálových šiat zdobených rubínovou garnitúrou alebo šiat so švajčiarskou blúzkou a bernským opaskom. Popularitu a úspešnosť výstavy dokladuje jej putovanie po celej Európe. Z Rimavskej Soboty výstava poputuje do Chorvátska do mestečka Opatija.

25 ROKOV MADUARU

18. 5. - 15. 9. 2019

Výstava je venovaná rimavskosobotskej hudobnej skupine MADUAR pri príležitosti 25. výročia vydania ich prvého albumu *I Feel Good* (1994). Je to vôbec prvá výstava, na ktorej sa môže návštevník stretnúť s doposiaľ nepublikovanými fotografiami a predmetmi zo súkromného i profesionálneho života bratov Matyinkovcov, ako sú napr. kostýmy z vystúpení a videoklipov, fotografie, vstupenky z prvých koncertov, ocenenia, diskografia, plagáty z vystúpení a pod.

KÚPEĽNÍCTVO V GEMERI V 19. STOROČÍ

17. 4. - 30. 9. 2019

Výstava je venovaná vzniku a vývinu kúpeľníctva na území historického Gemera. Výstava približuje tému z kultúrnohistorického hľadiska, prezentuje zrod jednotlivých kúpeľov, najznámejších kúpeľných lekárov a balneológov Gemera, popularitu jednotlivých miest a ich návštevnosť. Je venovaná kúpeľom a klimatickým zariadeniam, z ktorých väčšina dnes už neexistuje (Hajnáčka, Hodejov, Leváre, Revúca, Rožňava,

Jelšava a Dobšiná), ale takisto upriami pozornosť na jediný dodnes fungujúci liečebný komplex – kúpele Číž. Výstava vznikla v spolupráci s viacerými domácimi i zahraničnými inštitúciami, ako aj so súkromnými zberateľmi.

ROMANO DŽIVIPEN - RÓMSKY ŽIVOT, XII. ROČNÍK

28. 5. - 1. 9. 2019

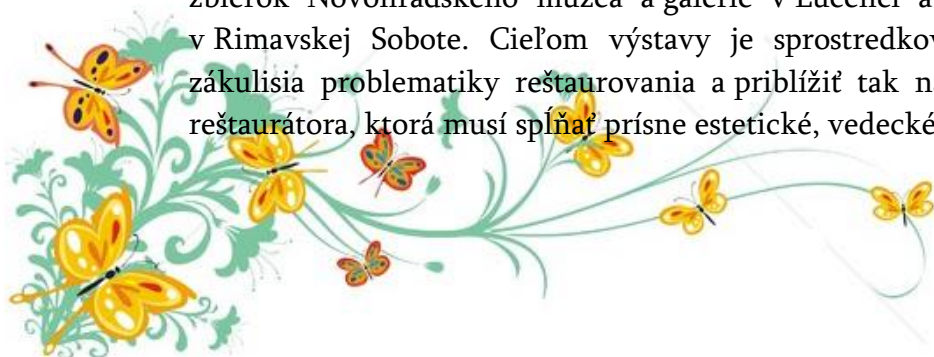
Výstava je súťažnou prehliadkou detských výtvarných prác. Jej cieľom je podporiť rozvoj fantázie a tvorivosti u detí a súčasne prehĺbiť ich záujem o hmotnú a duchovnú kultúru Rómov. Z toho dôvodu je námetom detských kresieb rómska kultúra, život Rómov v minulosti a v súčasnosti, motívy ľudového bývania, kočovania, odievania, vzťah Rómov k hudbe, k remeslám, predstavy o nadprirodzených a rozprávkových bytostiach, teda všetko, čo charakterizuje rómske etnikum. Tento rok sa do súťaže zapojilo 20 škôl z okresov Rimavská Sobota, Revúca a Poltár, ktoré poslali spolu 161 výkresov. Tie boli rozdelené do dvoch kategórií - I. kategória (1. - 4. ročník) a II. kategória (5. - 9. ročník). Zaslané práce hodnotila odborná porota.

MIROSLAV JANŠTO. PRÍBEH REŠTAUROVANIA

21. 6. - 1. 9. 2019

Vernisáž výstavy - 21. 6. 2019 o 15.00 hod.

Výstava je prezentáciou reštaurátorskej tvorby reštaurátora Miroslava Janšta z Vidinej (okr. Lučenec), ktorý sa počas svojej viac ako 20-ročnej praxe podieľal na záchrane a obnove významných hnutelných a nehnuteľných pamiatok na Slovensku, najmä v regiónoch Novohrad a Gemer-Malohont. Miroslav Janšto (nar. 4. 3. 1967) študoval na Škole umelecko-priemyselnej v Kremnici odbor reštaurovanie štukovej výzdoby (1981 – 1985). Následne krátke obdobie, v rokoch 1985 - 1986, pracoval ako konzervátor v Gemersko-malohontskom múzeu v Rimavskej Sobote. Vysokoškolské štúdiá absolvoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, odbor reštaurovanie maľby (1987 – 1993). V roku 1992 absolvoval študijný pobyt v Ríme. V súčasnosti pôsobí ako reštaurátor v slobodnom povolaní, je členom Komory reštaurátorov a špecializuje sa na reštaurovanie nástennej maľby, historickej omietky a muriva v interiéroch a exteriéroch historickej architektúry a na reštaurovanie závesného obrazu na plátne alebo inom nosiči. Je dvojnásobným držiteľom Ceny Fénix - Kultúrna pamiatka roka: v roku 2012 za reštaurovanie stredovekých nástenných malieb v presbytériu kostola v Rimavskom Brezove a v roku 2015 za reštaurovanie neologickej synagógy v Lučenci. Výstava *Príbeh reštaurovania* je koncipovaná ako prehliadka najvýznamnejších reštaurátorských realizácií Miroslava Janšta. Osobitnou súčasťou výstavy sú zreštaurované zbierkové predmety zo zbierok Novohradského múzea a galérie v Lučenci a Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote. Cieľom výstavy je sprostredkovať širokej verejnosti náhľad do zákulisia problematiky reštaurovania a priblížiť tak náročnú a často nedocenenú prácu reštaurátora, ktorá musí spĺňať prísne estetické, vedecké a legislatívne kritériá.

Okresná vlastivedná súťaž PRAMENE, XXXVI. ročník

7. 6. 2019 o 9:00 v CVC Relax

Okresnú vlastivednú súťaž *Pramene* organizuje múzeum už od roku 1983. Od svojho začiatku je súťaž orientovaná na stálu expozíciu múzea. Jej cieľom je doplniť vedomosti žiakov o regionálny rozmer a v neposlednom rade aj vzbudiť záujem o regionálnu históriu. Príprava na súťaž je aj motiváciou k návšteve múzea a k systému samostatnej prípravy. Predchádza jej rozsiahly lektorský výklad zameraný na obsah súťaže. Súťaž je určená žiakom 7. ročníkov ZŠ z okresov Rimavská Sobota, Revúca a Poltár, prihlasujú sa 5-členné družstvá. Súťaž každoročne prebieha v jednom kole.

Predmet mesiaca

Pamätná medaila Maďarskej republiky rád 1919 - 1969

Po ukončení prvej svetovej vojny, na jar 1919 po vyhlásení Maďarskej republiky rád existovala určitá nádej na zachovanie celistvosti historickej Gemersko-malohontskej župy a tým vysporiadanie problematiky jej územného rozčlenenia medzi Československom a Maďarskom. Vznikla zvláštna situácia, zatiaľ čo územie Gemera sa počas svetovej vojny nestalo aktívnym bojiskom, počas krátkej existencie Maďarskej republiky rád, vzniknutej 21. marca 1919 na niekoľko týždňov. 27. apríla jednotky česko-slovenskej armády prekročili dočasnú demarkačnú líniu a začali útok na južných susedov. Maďarská červená armáda začala proti intervenčným tímom v máji 1919 postupne obsadzovať takmer celé územie niekdajšieho historického Gemera-Malohontu. Miestne obyvateľstvo červenú armádu - ignorujúc jej ľavicové socialistické idey - nadšene privítalo,

dúfajúc v návrat do materinskej vlasti. Maďarská červená armáda postupne zaútočila na sever a podarilo sa jej vytlačiť nepriateľa späť za líniu Tisovec - Jelšava - Rožňava. Župné sídlo, Rimavskú Sobotu obsadili „červení“ 31. mája 1919, na čo podžupanský úrad okamžite prestal fungovať a spolupracovať so socialistami. O osem dní neskôr opustili mesto československí vojaci aj úradníci. Gemer-Malohont a sídelné mesto Rimavská Sobota boli pod dohľadom direktória. V meste sídlilo 39. veliteľstvo brigády a verejnú správu viedla mestská robotnícka rada pod vedením veliteľa Emila Rothbarda. Politický život mesta diktovala organizácia Maďarskej komunistickej strany. Územný úspech si maďarská strana dlho neužila: odpoveďou na intervenčný zásah bol Clemenceauov zoznam v júni toho roku, v ktorom francúzsky premiér definitívne vyznačil nové štátne hranice Maďarska, tým sa začali opätovné invázie česko-slovenských jednotiek na obsadenie územia Gemera. Posledné jednotky Maďarskej červenej armády opustili Rimavskú Sobotu 5. júla 1919.

Na pamiatku tejto udalosti v roku 1969, pri príležitosti 50. výročia vyhlásenia Maďarskej republiky rád, Prezidentská rada Maďarskej ľudovej republiky tým, ktorí sa aktívne zúčastnili v pohyboch červenej armády a podporovali socialistickú ideu v rámci

novej republiky i mimo nej, za lojalitu boli vyznamenaní Čestnou medailou Maďarskej republiky rád. Dokumentujú dané obdobie nášho regiónu, takáto medaila obohacuje i historickú zbierku Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare vurona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

MÚZEUM JE OTVORENÉ AJ POČAS VÍKENDOV OD 9:00 DO 17:00!

Svoje zážitky z návštevy múzea môžete zdieľať okamžite prostredníctvom wifi - *muzeum*

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota
Instagram: #gmmuzeum

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP – zdarma